Maria Westerman
erityisasiantuntija
ympäristöministeriö
23.4.2025

Lintudirektiivin tarkistaminen valkoposkihanhen ja merimetson suojelun osalta; ennakkovaikuttaminen (E 11/2025 vp);

Vastaukset ympäristövaliokunnan täydentäviin kysymyksiin

Ympäristöministeriö kiittää ympäristövaliokuntaa täydentävistä kysymyksistä ja vastaa seuraavasti:

1) Millä aikataululla direktiivin liitteiden muuttaminen voisi parhaimmillaan edetä?

Suden suojeluaseman alentaminen Bernin sopimuksessa ja luontodirektiivissä ja komission aktiivinen rooli sitä koskevassa prosessissa on osoittanut, että parhaimmillaan direktiivin liitteiden muuttaminen voi edetä nopeastikin, noin 1,5 vuodessa. On toisaalta huomioitava, että valkoposkihanhen ja merimetson osalta vastaavaa komission aktiivista roolia ei ole taustalla eivätkä ko. lajit aiheuta vastaavia ongelmia laajasti kaikissa jäsenmaissa. Esimerkiksi Norja on jo kahdesti ehdottanut liitemuutosta valkoposkihanhen osalta Bernin sopimuksessa, mutta vaadittavaa määräenemmistön tukea ehdotukselle ei ole saatu EU-jäsenmaista.

2) Mitä toimia Suomi konkreettisesti tekee asiaan vaikuttamiseksi? E-kirje kertoo, mitä tavoitellaan, mutta ei tarkemmin sitä, miten ja milloin.

Suomi lähetti komissiolle kirjeen kesäkuussa 2024 ja nosti lajien aiheuttamat ongelmat kirjeen pohjalta komission vieraillessa Suomessa kesäkuussa 2024. Lisäksi Suomi lähetti komission lintudirektiiviä koskevaan ohjeistukseen kommenttinsa valkoposkihanhen ja merimetson osalta.

Tätä konkreettista työtä jatketaan nyt E-kirjeen pohjalta. Suomi jatkaa vaikuttamista nykyisen komission suuntaan ja käy keskustelua niiden EU-maiden kanssa, joilla on vastaavia haasteita ko. lajien osalta.

Koska liitemuutos lintudirektiivissä edellyttää komission aloitetta, on tärkeää vaikuttaa komission suuntaan. Tarkoituksena on tuoda Suomen näiden lajien osalta kokemat ongelmat aktiivisesti komission tietoon ja vaikuttaa komission suuntaan ongelmien ratkaisemiseksi kansallisella tasolla.

3) Mitkä ovat tehokkaimmat tavat vähentää valkoposkihanhien viljelyvahinkoja?

Tehokkain tapa vähentää valkoposkihanhien aiheuttamia viljelysvahinkoja on kokonaisvaltaisen ratkaisun omaksuminen, jossa runsaslukuisten valkoposkihanhen ja merimetson kantojen rajoittamisen metsästämällä lisäksi vahinkoja ennaltaehkäisevillä toimilla on oma roolinsa. Mikään yksi keino ei ratkaise kaikkia näin runsaslukuisten lajien aiheuttamia ongelmia yksinään. Jo lajien käyttäytyminen ohjaa keinovalikoiman

tehokkuutta ajan kuluessa. Tutkimuksissa on todettu, että karkotuksesta vapaat hanhipellot ovat toimivia vahinkojen ennaltaehkäisyssä. Karkotuksen ohella on vakavien vahinkojen estämiseksi varmistettava levähtävän valkoposkikannan häiriöstä vapaa alue ja muun linnuston pesimärauha osana kokonaisvaltaista ratkaisua.

4) Minkä suuruinen valkoposkihanhien kannan tulisi olla, jotta viljelyvahinkoja ei synny merkittävästi?

Tässä erityisen tärkeää on AEWA:n (Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusopimus) rooli ajantasaisimman tieteellisen tiedon tuottajana valkoposkihanhikannan kehityksestä. AEWA tuottaa säännöllisin väliajoin ajantasaisinta tietoa valkoposkihanhikannan suuruudesta ja kestokyvystä. Tästä syystä E-kirjeessäkin nimenomaan viitataan AEWA:n roolin vahvistamiseen.

5) Mitä aiotaan tehdä, että saadaan tutkimuksellista lisätietoa kuoliaaksiampumisen hyödyistä ja kustannustehokkuudesta sekä äänenvaimentimien käytön eduista keväällä? Onko oikein, että paukkupatruunakarkotus on syksyllä muu tyydyttävä ratkaisu? Voiko kansallisella lainsäädännöllä määritellä asiaa toisin?

Ympäristöministeriö on rahoittanut tutkimusta valkoposkihanhien kuoliaaksi ampumisen tehokkuudesta syksyllä 2021. Koska ajantasaista tutkimustietoa tästä on saatavilla sekä Suomesta että ulkomailta (Viro ja Ruotsi) ja hallitusohjelmakirjauksena on valkoposkihanhen (ja merimetson) siirto metsästyslakiin, tällä hetkellä ei ole noussut esille kysymystä lisätutkimuksen tarpeesta.

Ajantasaisimman tieteellisen tiedon mukaan paukkupatruuna katsotaan muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi. Muun tyydyttävän ratkaisun kysymys on tieteellisen tutkimuksen pohjalta poikkeuslupaviranomaisen päätöksenteossa ja kansallisessa oikeuskäytännössä vahvistettu. Kansallisen lainsäädännön muutos ei tätä olemassa olevaa vahvistettua tulkintaa voi muuttaa.